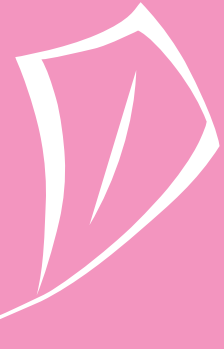

Programstöd för lärare

UF-företagande

Fordons- och transportprogrammet

Inledning

Genom processutbildningen UF-företagande startar, driver och avvecklar eleverna ett företag under ett skolår där de säljer en vara eller tjänst och tjänar riktiga pengar.

UF-företagande ger både lärare och elever möjlighet att utveckla de entreprenöriella förmågor och kunskaper som efterfrågas i gymnasieskolans läroplan och i arbetslivet. Forskning visar att de personer som drivit UF-företag på gymnasiet oftare startar eget företag, tjänar bättre och har lägre arbetslöshet än andra. Bland kvinnliga UF-företagare är det hela 80 procent större sannolikhet att de startar aktiebolag senare i livet än de som inte drivit UF-företag.¹

Forskning visar också att den som driver UF-företag även utvecklar sitt självförtroende och förmågor som samarbete, muntlig kommunikation, planering och ansvarstagande.²

Det här materialet ger exempel på hur du som UF-lärare kan arbeta med UF-företagande inom Fordons- och transportprogrammet. Längst bak i materialet finns exempel på UF-företag som drivits inom Fordons- och transportprogrammet. Materialet är ett komplement till Ung Företagsamhets lärarhandledning och läromedlet Mitt UF-företag - Entreprenörskap på riktigt som går att köpa på nok.se. Vårt digitala läromedel heter Digilär Entreprenörskap för gymnasiet.

Som UF-lärare hittar du nästan allt du behöver på ungforetagsamhet.se. Där registrerar du dig för att sedan logga in på Mina sidor. Förutom all information om dina UF-elever, hittar du en mängd digitala utbildningar som till exempel vår grundutbildning för

”

Eleverna får lära sig saker som de kanske inte skulle ha lärt sig annars, till exempel kundkontakt och att våga ringa samtal till myndighetspersoner.

Martin Jacobsson
lärare Yrkesgymnasiet Örebro/Västerås

blivande UF-lärare eller vår ekonomiutbildning Smart företagande. Där hittar du även alla utbildningar, podcasts, filmer och andra verktyg som även dina elever når via sina sidor.

Många UF-lärare uppskattar de konferenser, utbildningar och mässor som vi på Ung Företagsamhet anordnar eftersom de ger dig och dina elever ett ovärderligt nätverk. Flera av våra samarbetspartners erbjuder även dig och dina elever kostnadsfria företagspaket eller information som ska göra det lättare att komma igång med UF-företagandet.

Scanna QR-koden för att logga in på ungforetagsamhet.se redan idag och ta kontakt med Ung Företagsamhet i din region.

¹ Effekter av utbildning i entreprenörskap - en långtidsstudie av UF alumners arbetsmarknadspotential och företagande, 2013 av docent Karl Wennberg vid Stockholm School of Economics och Niklas Elert på Ratio, Övning ger färdighet - En långtidsuppföljning av UF-företagares entreprenöriella karriärer i Sverige 1990-2007, 2011, Karl Wennberg, <https://ungforetagsamhet.se/om-oss/var-utbildning-ger-resultat>

² What and How Students Perceive They Learn When Doing Mini-Companies in Upper Secondary School, Steven Hunter Lindqvist, Karlstad Universitet.

Arbetsmarknad och entreprenörskap i skolan

Den svenska arbetsmarknaden genomgår sedan ett antal år tillbaka stora omstruktureringar och reformer. Anställningsformer förändras, nya yrken uppstår och gamla yrken omformas. Oavsett vilken utbildning dagens unga väljer kommer de möta en arbetsmarknad i ständig förändring. Det innebär att arbetstagaren behöver vara flexibel, kreativ och självständig. Kontakter och nätverk är en viktig väg till jobb.

Positiv attityd till företagande bland unga

Enligt Entreprenörskapsbarometern³ kan 47 procent av Sveriges befolkning i arbetsför ålder tänka sig att bli företagare. Ändå är det bara nio procent som är företagare. En förklaring till skillnaden kan vara kunskapen om företagande och kännedomen om var man ska vända sig för att få mer information. Undersökningen visar att unga (18–30 år) kan tänka sig att bli företagare i betydligt större utsträckning än medelålders och äldre. Samtidigt är det unga som har sämst kännedom om vad som krävs för att starta företag. Därför finns Ung Företagsamhet och UF-företagande.

Arbetsmarknad efter Fordons- och transportprogrammet

En stor del av de anställdas arbete inom fordon och transport sker i ensamhet och kravet på flexibilitet och kvalitetskänsla för att lösa de dagliga arbetsuppgifterna är stort. Komplexiteten och det egna ansvaret ökar ständigt. Det kräver förmågan att kunna reflektera och värdera. Samtidigt innebär komplexiteten i den ständigt alltmer avancerade tekniken att samarbete krävs i högre grad.

En person kan inte behärska alla system. De yrken som utbildningen leder till innebär således både ensam-

arbete och samarbete. Det krävs såväl initiativ- och problemlösningsförmåga som samarbetsförmåga.⁴ En examen från Fordons- och transportprogrammet leder ofta till goda jobbmöjligheter. Det är idag brist på fordonstekniker och fordonsmekaniker men även yrkesförrare ska inte ha några problem att få jobb.⁵

Entreprenörskap i skolan

I läroplanen för gymnasieskolan står att skolan ska bidra till att alla elever utvecklar kunskaper och förhållningssätt som främjar entreprenörskap, företagande och innovationstänkande vilket ökar elevernas möjligheter till framtida sysselsättning, genom företagande eller anställning.⁶ Genom UF-företagande får eleverna, oavsett gymnasieprogram, kunskaper i just detta.

Entreprenörskap på Fordons- och transportprogrammet

I examensmålen för Fordons- och transportprogrammet står bland annat att eleverna ska ges möjlighet att utveckla sin företagsamhet, initiativförmåga och idériakedom. För att eleverna ska vara väl förberedda för sitt kommande yrkesliv bör de få chansen att pröva arbetsuppgifter både som anställda och i företagsliknande former.

Det är även lämpligt att förbereda eleverna för eget företagande, eftersom en stor del av de elever som går på Fordons- och transportprogrammet någon gång i framtiden kommer att driva egna företag. Genom att driva ett UF-företag får eleverna öva upp alla dessa förmågor på ett kreativt, praktiskt och oftast mycket uppskattat sätt.

³ Entreprenörskapsbarometern 2016. Tillväxtverket. Stockholm nov 2017.

⁴ Gymnasieskola 2011, Skolverket

⁵ framtid.se

⁶ Gymnasieskolans läroplan (reviderad 2017), Skolans värdegrund och uppgifter, Kap 1

Året som UF-företagare

Del 1: Inför ditt UF-år

Affärsidé

Team

Hitta
rådgivare

Registrera
UF-företaget*

Riskkapital

Del 2: Starta

Marknads-
undersökning

Affärsplan*

Bankkonto

Rådgivar-
kontakt*

Fördjupnings-
område**

Inköp,
produktion

Del 3: Driva

Marknads-
föring

Rådgivar-
kontakt

Sälj*

Bokföring

Tävlingar**

Del 4: Avveckla

Årsredo-
visning*

Bolags-
stämma

Avveckla
UF-företaget

Avsluta
konton

Ladda
ner intyg

Del 5: Efter UF-året

Gå med i
UF alumni

Driv vidare

Stipendier

Bli UF-
rådgivare

*Obligatoriskt moment för alla UF-företagare.

**Arbete med fördjupningsområden är frivilligt.

Välj vad som passar ert UF-företag. Godkända obligatoriska moment ger ett intyg från Ung Företagsamhet vid UF-årets slut. Godkänt fördjupningsområde syns på intyget.

Att starta, driva och avveckla ett UF-företag

UF-företagande innebär att eleverna startar, driver och avvecklar ett företag under ett läsår. Året börjar med att de på höstterminen startar ett UF-företag genom att bilda grupper, formulerar en affärsidé, sätter en budget och undersöker om idén är attraktiv på marknaden. Sedan driver de företaget med stöd av lärare, rådgivare och medarbetare från Ung Företagsamhet. När läsåret närmar sig sitt slut avvecklar eleverna sitt UF-företag.

Fokus ligger på att eleverna själva tar ansvar för att hitta lösningar på de problem som uppstår längs vägen. Syftet med att driva ett UF-företag är att eleverna ska få kunskaper och kompetenser som efterfrågas av arbetsmarknaden men även se eget företagande som en möjlig karriärväg i framtiden.

Läs mer i lärarhandledningen till *Mitt UF-företag – Entreprenörskap på riktigt* eller ta kontakt med Ung Företagsamhet i din region.

UF-företagande på Fordons- och transportprogrammet

UF-företagande går att driva inom många olika kurser. Här följer några exempel.

» UF-företag i kursen Entreprenörskap

Syftet är att eleverna ska få kunskaper och förmågor som kan kopplas till entreprenörskap. Eleverna kan fritt välja affärsidé och fokusera på att utveckla sina entreprenöriella förmågor. I kursen Entreprenörskap kan hela det centrala innehållet uppnås inom ramen för UF-företagande. Mer information om detta finns i Ung Företagsamhets lärarhandledning.

» UF-företag inom yrkeskurser

UF-företagande fungerar väl inom flera olika yrkeskurser, t.ex. Godshantering, Lackeringsteknik, Personbilsteknik, Maskin- och lastbilsteknik eller

Transportteknik. Vilka kurser som kan integreras i UF-företagandet beror på vilket läsår och vilken inriktning eleverna valt samt vilka programfördjupningar skolan valt. Läs mer under rubriken Exempel på UF-företag inom Fordons- och transportprogrammet.

» UF-företag inom övriga kurser

De grundläggande kunskaperna i privatekonomi och eget företagande som ingår i kursen Samhällskunskap 1b är användbara i alla UF-företag. I Svenska 1-3 arbetar eleverna med att hålla muntliga presentationer, vilket är en annan viktig del av UF-företagandet.

» UF-företagande som gymnasiearbetet

Ett annat alternativ är att genomföra UF-företagande inom ramen för gymnasiearbetet. Det kan handla om allt från att driva bilverkstad för enklare reparationer och service till att starta en motivlackeringsfirma. Med detta alternativ har eleverna stort utrymme att vara kreativa i valet av affärsidé så länge man beaktar huvudsyftet med gymnasiearbetet vilket är att de praktiskt får använda sig av de kunskaper och färdigheter de tidigare fått under sina studier.

Exempel på UF-företag inom Fordons- och transportprogrammet

FT Performance & Tuning UF

Affärsidé: ”Vi erbjuder prisvärda reparationer och utför service på bilar.”

Inriktning: Personbil

Kunderna fick själva köpa det material som behövdes och sedan utförde UF-företaget arbetet. Det var främst däckbyten och småreparationer som efterfrågades. Företaget fick låna verkstadslokal av skolan och marknadsförde sig genom flygblad, sociala medier och byggde en hemsida.

Det visade sig att efterfrågan var stor och UF-företaget hade arbete under större delen av året. Eleverna drev UF-företaget inom gymnasiearbetet.

Förslag till kurs- och ämnesintegrering

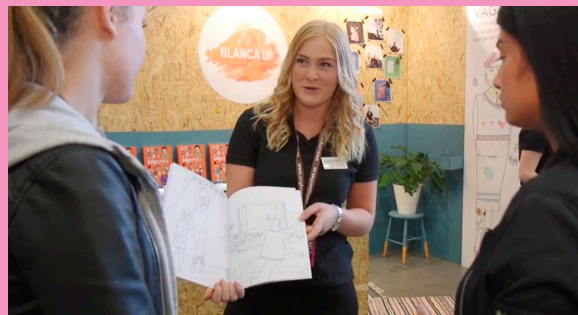
» Entreprenörskap 100 poäng

UF-företagande lämpar sig särskilt till kursen Entreprenörskap 100 poäng. Inom kursen ska eleverna ges förutsättningar att starta, driva, genomföra och utvärdera ett projekt eller fiktivt företag samt kunskaper i företagsekonomi. Undervisningen ska stimulera elevernas lust att anta utmaningar, utveckla deras kreativitet och omsätta idéerna praktiskt. Vidare ska de ges möjlighet

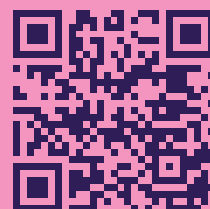
att utveckla kunskaper om hur människor kommunicerar, löser problem och samarbetar samt reflektera och dra lärdom av sina erfarenheter. Allt detta täcks in med UF-företagande.

» Samhällskunskap 1a1, 100 poäng

Undervisningen i Samhällskunskap 1a1 ska behandla förhållandet mellan privatekonomi och samhällsekonomi och arbetslivets villkor. Man tittar på hur arbetsmarknaden fungerar, vilka roller som finns och hur de påverkar samhällsutvecklingen. Detta är en bärande del av UF-företagande.

Se film om UF-företagande på yrkesprogrammen

» **Personbilsteknik**

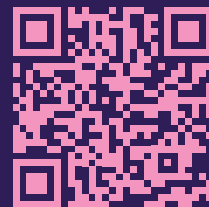
Ämnet behandlar funktion, service och reparation av personbilar och lätta transportfordon vilket FT Performance & Tunings UF passar väl in i. Dessutom finns kurser som passar affärsidén, som Bromsar, Kaross och chassi samt Komfort- och säkerhetssystem 1a och 1b.

» **Gymnasiearbetet**

Exemplet med FT Performance & Tuning UF visar att det är möjligt att driva ett UF-företag inom ramen för gymnasiearbetet och genom UF-företaget visa att man besitter de kunskaper, färdigheter och förmågor som krävs för att arbeta i fordons- och transportsektorn. Genom att eleverna planerar, dokumenterar och utvär-

derar sitt arbete med de uppdrag de får inom ramen för UF-företaget är det möjligt för läraren att bedöma elevernas kunskaper inom i detta fall inriktning personbil.

Har du frågor eller vill veta mer om UF-företagande? Scanna QR-koden och ta kontakt med Ung Företagsamhet i din region.

"Många av oss kommer ju att bli entreprenörer"

Läs om vår satsning på Fordons- och transportprogrammet

Ett samhälle där alla unga får utveckla sin företagsamhet

Sedan 1980 har Ung Företagsamhet utbildat unga i entreprenörskap. Vi är en ideell och politiskt obunden organisation, som finns över hela landet. Vi inspirerar och tränar unga att i skolan utveckla sitt entreprenörskap och sina företagsamma förmågor – för en positiv samhällsutveckling. Vår vision är ett samhälle där alla unga får utveckla sin företagsamhet.

Var tredje elev som idag går ut gymnasiet har drivit ett UF-företag och totalt har över 560 000 gymnasieelever drivit UF-företag sedan vi grundades. Vi finns på hälften av Sveriges grundskolor där vi erbjuder elever och lärare våra läromedel, utbildningar och inspirerande möten. Vi driver även vårt nätverk UF alumni som ger unga entreprenörer, tidigare UF-företagare, personlig utveckling, drivkraft att växa och ett unikt kontaktnät.

Forskning visar att elever som drivit UF-företag har bättre möjligheter efter skoltiden; de får oftare jobb, har färre arbetslöshetsdagar och startar oftare eget företag.

Det vinner både de unga och samhället på.

Scanna QR-koden om du vill du veta mer om oss.

